

Korzystanie z zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej WAT – to nie jest takie trudne!

Pojawienie się zasobów elektronicznych w bibliotekach jest wynikiem rozwoju nowych technologii oraz potrzeb samych użytkowników. Dziś oczekują oni dostępu online do informacji, usług i źródeł wiedzy. Oferując zasoby elektroniczne, biblioteki konkurują z wszechobecnym Internetem – i jest to niełatwe zadanie. Muszą w jak najatrakcyjniejszy (i jednocześnie prosty) sposób przedstawić metodę korzystania z zasobów elektronicznych. Liczy się nie tylko bogata oferta zasobów, ale także intuicyjny sposób korzystania z nich, bez obowiązku dodatkowej instalacji na komputerze użytkownika, czy też wypełniania formularzy zgłoszeniowych do uruchomienia usługi zdalnego dostępu. W związku z tym w ofercie bibliotek znajdują się zarówno zbiory drukowane dla tradycyjalistów, jak i elektroniczne, dla tych bardziej mobilnych (cyfrowych). Dzięki tej hybrydowej ofercie i dostępnym możliwościom technologicznym biblioteki stały się synonimem nowoczesnej instytucji, która spełnia m.in. potrzeby dydaktyczne i informacyjne użytkowników.

Biblioteka Główna WAT już od wielu lat oferuje swoim użytkownikom dostęp do e-źródeł, zarówno z komputerów w sieci akademickiej, jak i spoza niej (tzn. z komputerów domowych). Dzięki systemowi HAN (*Hidden Automatic Navigator*) użytkownicy mają możliwość korzystania ze wszystkich zasobów poprzez ujednoczone logowanie, a bibliotekarze starają się, aby tematyka zasobów elektronicznych wpisywała się w profil Akademii oraz zaspokajała potrzeby zarówno pracowników naukowych, jak i studentów WAT.

W ofercie biblioteki znajdują się bazy pełnotekstowe oraz bibliograficzno-abstraktowe. Te pierwsze skupiają bazy poszczególnych wydawców lub platformy zawierające publikacje wielu wydawców, np. Ebsco, Emerald, IEEE, IOPscience, Royal Society of Chemistry, Optics InfoBase, Taylor&Francis.

Bazy bibliograficzno-abstraktowe to zbiory odsyłające, umożliwiające całościowy przegląd literatury z danej dziedziny lub z wielu dziedzin. Zawierają streszczenia, m.in. artykułów z czasopism, referatów z konferencji, raportów technicznych, patentów, niekiedy także norm i książek. Korzystając z baz bibliograficzno-abstraktowych można przeglądać jednocześnie publikacje wielu wydawców, w różnych językach, np. Reaxys, Wiley Online Library.

Z uwagi na formę pozyskania zasobów oferowanych przez bibliotekę e-źródła obejmują:

Czasopisma i książki w licencjach krajowych, dostępne poprzez bazy takie jak: EBSCO, Elsevier, Nature, Science, Springer, Wiley Online Library.

Czasopisma i książki w licencjach konsorcjalnych dostępne poprzez bazy: ACS, AIP/APS, Emerald, IEEE, IOP Science, Knovel, ProQuest, Reaxys, Taylor & Francis.

Na uwagę zasługują również **bazy bibliograficzne w licencji krajowej i narzędzia bibliometryczne**, które umożliwiają kompleksowy przegląd literatury z danej dziedziny lub z wielu dziedzin oraz są narzędziem np. do oceny dorobku naukowego. Przykładami takich baz są: Web of Science oraz Scopus.

Web of Science to multidyscyplinarna baza (platforma), która umożliwia przeszukiwanie czasopism i sprawozdań z konferencji w zakresie nauk: ścisłych, społecznych, humanistycznych oraz sztuki. Udostępnia ona szablonowe autorsko-przedmiotowe indeksy dla artykułów zarejestrowanych w bazie, dzięki czemu możliwe jest wyszukiwanie we wszystkich polach rekordu (autor, tytuł, nazwa czasopisma skrócona i pełna, adres i afiliacja autora, słowa kluczowe i abstrakt).

Baza umożliwia ocenę dorobku naukowego i pozwala na stworzenie raportu cytowań oraz określenie indeksu Hirscha. Poprzez platformę Web of Science dostępne są także dodatkowe narzędzia:

- *EndNote* – narzędzie, które umożliwia formatowanie cytowań i bibliografii w trakcie tworzenia publikacji, uwzględniając wymogi danego wydawcy;
- *Essential Science Indicators* – narzędzie analityczne umożliwiające dokonywanie analiz działalności badawczej najczęściej cytowanych osób, instytucji naukowych, krajów i czasopism oraz śledzenie trendów w nauce. Pomaga w identyfikacji najlepszych wyników badań w Web of Science Core Collection, analizuje ponad 11 000 czasopism z całego świata w celu ustalenia rankingu autorów, instytucji, krajów i czasopism w 22 obszernych dziedzinach w oparciu o wyniki publikacji i cytowań;
- *InCites* – narzędzie do analizy badawczej w oparciu o dane indeksowane w Web of Science Core Collection. Umożliwia ocenę badań naukowych i efektywności instytucji oraz tworzenia raportów produktywności i analiz porównawczych jednostek naukowych w zestawieniu z ich odpowiednikami z całego świata. Do skorzystania z narzędzia *InCites* wymagana jest jednorazowa rejestracja. W tym celu należy założyć osobiste konto na platformie Web of Science. Jeżeli użytkownik już je posiada, może te same dane wykorzystać do logowania w *InCites*;
- *Journal Citation Reports* – lista czasopism sporządzona przez Clarivate Analytics na podstawie cytowności danego czasopisma, uwzględniająca wskaźnik Impact Factor (IF);

Fot. Archiwum BG WAT

- *Publons* – platforma, która umożliwia naukowcom omawianie oraz udostępnianie recenzji, a także edycję dorobku i badań naukowych. Pozwala archiwizować napisane recenzje, a także zostać znalezionym i zaproszonym przez wydawców do recenzowania artykułów;
- *EndNoteClick (Kopernio)* – umożliwia szybki dostęp do milionów artykułów naukowych za jednym kliknięciem. Oszczędza czas i pomaga szybciej dostać się do pełnotekstowych plików PDF, bezpiecznie łącząc z subskrypcjami czasopism w bibliotece i treściami otwartego dostępu. Plik PDF można łatwo wyeksportować do swojego ulubionego narzędzia do zarządzania plikami referencyjnymi lub pobrać go na pulpit. *EndNote Click* integruje się z Mendeley, EndNote, Dropboxem i Zotero.
- *Master Journal List* (tzw. lista filadelfijska) obejmuje tytuły czasopism, które zostały poddane ocenie przez Institute for Scientific Information (ISI).

Kolejną bazą bibliograficzno-bibliometryczną dostępną w BG WAT jest Scopus, która indeksuje wyłącznie recenzowane publikacje naukowe, doniesienia konferencyjne i książki, a także patenty. Gromadzi dane bibliograficzne oraz informacje o cytowaniu wspomnianych źródeł, ale nie przechowuje pełnych treści. Baza działa w ramach licencji krajowej i zapewnia narzędzia do oceny dorobku naukowego. Pozwala na stworzenie raportu cytowań oraz określenie indeksu Hirscha.

Dodatkowym narzędziem firmy Elsevier, które oparte jest na danych z bazy Scopus jest *platforma SciVal*, która zapewnia szybki i łatwy dostęp do informacji o skuteczności badań naukowych 14 000 instytucji badawczych w 230 krajach. Umożliwia wizualizację informacji o skuteczności badań naukowych, ich porównanie z innymi instytucjami i badaczami, nawiązanie współpracy i analizę trendów w nauce¹.

Wśród oferty biblioteki znajduje się także kolekcja 29 e-booków wykupionych na własność oraz serwis IBUK Libra, obejmujący kolekcję książek i czasopism elektronicznych publikowanych przez polskie wydawnictwa na-

¹ <https://www.elsevier.com/pl>
GŁOS AKADEMICKI 11-12/2020

ukowe, m.in.: Wydawnictwo Naukowe PWN, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Wolters Kluwer Polska oraz wydawnictwa naukowe uczelni wyższych. IBUK Libra jest pierwszym polskim serwisem książek elektronicznych działającym na zasadzie czytelni online, założonym w 2007 r. przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Tematyka publikacji zawartych w bazie obejmuje m.in.: nauki humanistyczne, nauki ekonomiczne, informatykę, matematykę, nauki społeczne, prawo a także literaturę popularnonaukową. Wiele z tych publikacji to tytuły niedostępne w innych bazach, co czyni ofertę IBUK Libra unikatową. Czytelnicy mogą korzystać z serwisu przez całą dobę, za pomocą urządzeń stacjonarnych (komputer), jak i mobilnych (laptop, tablet, smartfon). Technologia jaką oferuje IBUK Libra jest bezpieczna i nie wymaga instalowania specjalnego oprogramowania na urządzeniach użytkownika. Katalogi dostępne są w każdej przeglądarce internetowej. Serwis IBUK Libra umożliwia nie tylko czytanie książek, lecz także zaawansowaną pracę z tekstem.

Biblioteka Główna WAT posiada dostęp do około 2000 tytułów z jednoczesnym dostępem dla 5 użytkowników.

Z zasobów elektronicznych oferowanych przez BG WAT można korzystać poprzez:

1. **Multiwyszukiwarkę Primo**, która umożliwia równoległe przeszukiwanie wielu zasobów, m.in.: baz danych, serwisów czasopism i książek elektronicznych różnych wydawców, a także innych źródeł cyfrowych. Zasoby oferowane przez Bibliotekę przeszukiwane są w szybki i łatwy sposób, za pomocą jednego okna wyszukiwawczego. Primo to narzędzie pozwalające na znalezienie i uzyskanie dostępu do całego spektrum materiałów bibliotecznych, drukowanych, elektronicznych, niezależnie od ich formatu i lokalizacji. W przypadku Primo nie musimy wpisywać konkretnej frazy wyszukiwawczej (autora, tytułu), gdyż wyszukiwarka ta działa podobnie jak Google. Z Primo korzystamy w momencie, kiedy poszukujemy różnorodnych materiałów na wybrany temat, także elektronicznych, z dostępem do ich wersji pełnotekstowej.
2. **Zakładkę E-źródła**, która znajduje się na stronie biblioteki (<https://www.bg.wat.edu.pl/e-zrodla/lista-e-zrodla>). Bazy uszeregowane są alfabetycznie, a przy każdej z nich znajduje się informacja o typie bazy oraz dziedzinie, którą obejmuje. W ten sposób użytkownik poszukujący zasobów z danej dziedziny może w łatwy i szybki sposób dotrzeć do konkretnej bazy i sprawdzić do jakich kolekcji biblioteka ma dostęp.

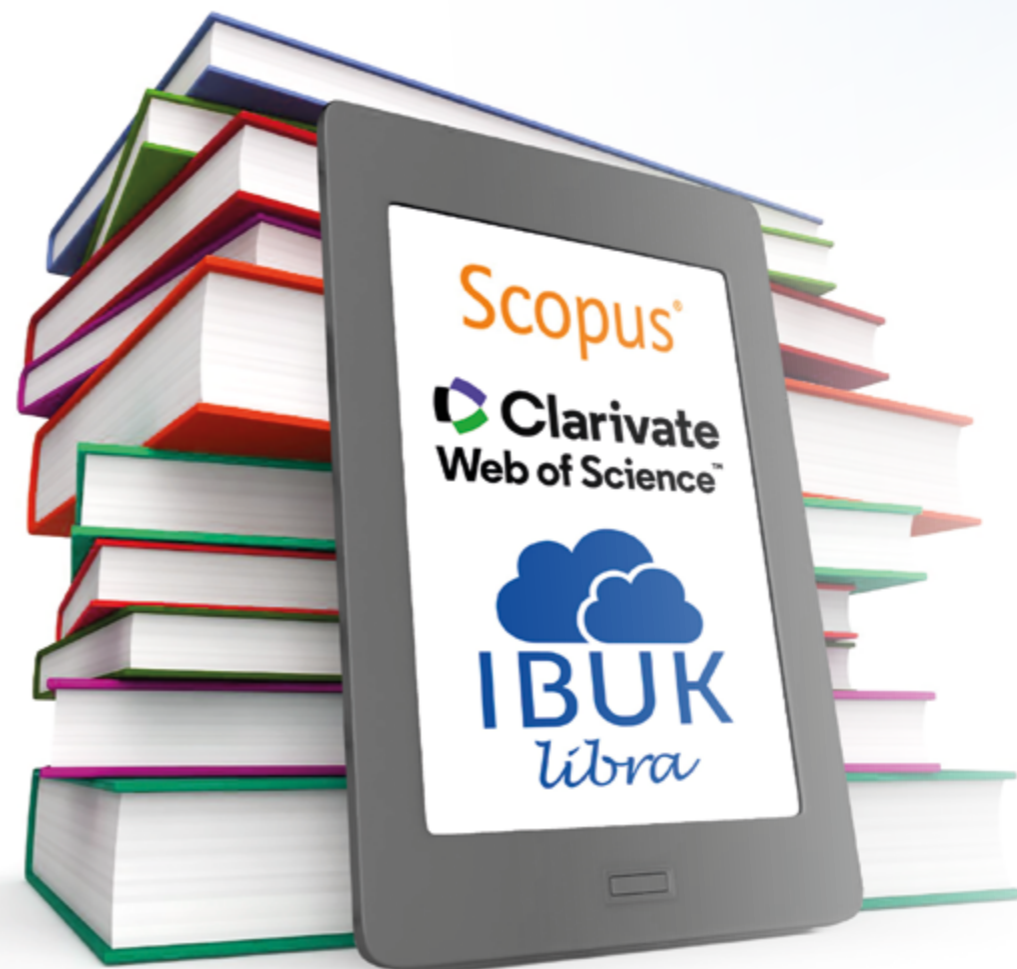
Fot. Archiwum BG WAT

Wojskowa
Akademia
Techniczna

Korzystanie z zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej WAT

TO NIE JEST
TAKIE TRUDNE

3. Listę AtoZ, która jest widoczna pod oknem wyszukiwawczym na stronie głównej biblioteki. Lista jest narzędziem zarządzającym wszystkimi e-czasopismami i e-książkami dostępnymi online w BG WAT. Pozwala na wygodne i szybkie wyszukiwanie głównie naukowych czasopism elektronicznych oraz dotarcie do pełnych tekstów wybranych roczników i artykułów. Zasoby pochodzą z różnych baz danych (także tych objętych wolnym dostępem) i ułożone są w kolejności alfabetycznej. Wyszukiwanie e-czasopism można prowadzić według tytułu, kategorii (dziedziny) i podkategorii, dostawców i numeru ISSN. Wyszukiwanie publikacji można prowadzić według: tytułu; autora, tytułu artykułu, numeru ISSN; DOI, PMID, daty publikacji. Wyszukiwanie e-książek można prowadzić według tytułu, numeru ISBN, autora i dostawcy. Lista daje możliwość korzystania z podpowiedzi pojawiających się przy danym wyniku. Istotne jest, aby podczas przeszukiwania listy AtoZ zwracać uwagę na zakres dostępnych roczników konkretnego tytułu, które zostały udostępnione bibliotece w ramach umowy, np. dostępne od 1962, tom: I, zeszyt: I.

Ważne jest, aby pamiętać, że warunki korzystania z baz są ściśle określone przez wydawców i są przez nich monitorowane. Użytkownik może zapisywać lub drukować ograniczoną liczbę kopii cytatów, abstraktów, pełnych tekstów lub ich fragmentów pod warunkiem, że informacje te będą wykorzystywane jedynie w osobistym celu. Wyjątkiem jest platforma IBUK Libra, która działa na zasadzie czytelnicy online. Nieuprawnione wykorzystywanie licencjonowanych baz danych może spowodować odłączenie dostępu do e-źródeł dla całej uczelni.

W przypadku pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt z Ośrodkiem Informacji Naukowej i Promocji: telefon 261 83 93 96, email oin@wat.edu.pl

Netografia:

- <https://www.bg.wat.edu.pl>,
- https://www.bg.wat.edu.pl/images/pliki/glos_akademicki/2019/GA_5_2019-38-39.pdf,
- https://www.bg.wat.edu.pl/images/pliki/glos_akademicki/2018/GA_04_2018_21s38-39.pdf,
- <http://eprints.rclis.org/15177/1/katowice>,
- <https://bg.ue.katowice.pl/2-uncategorised/33-web-of-science>,
- <https://www.elsevier.com/pl-pl/solutions/scival>,
- <https://kopernio.com>.

Mariola Nawrocka
Iwona Piwońska

Fot. Archiwum BG WAT

